

„ქ. თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშეწყობი ღონისძიებების შესახებ“ სახელმწიფო პროგრამის ანგარიში

საანგარიშო პერიოდი 2017 წლის ივლისი - 2018 წლის დეკემბერი

1.1 ყველა კატეგორიის ავტოსატრანსპორტო საშუალებების (ასს-ები) გზისთვის ვარგისობაზე სავალდებულო პერიოდული ტესტირების თანამედროვე ეფექტური სისტემის დანერგვა და ამოქმედება

- შეთანხმდა ავტოსატრანსპორტო საშუალებების ტექნიკური ინსპექტირების ფიქსირებული ფასები, მთელი ავტოპარკის ორი წლის განმავლობაში ეტაპობრივი დაფარვის გეგმა. ინსპექტირების ბოლო ვადად დაწესდა ავტომობილის რეგისტრაციის თვე და რიცხვი, რითაც უზრუნველყოფილ იქნა ინსპექტირების ნაკადების თანაბარი განაწილება როგორც დროში, ასევე საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.
- მომზადდა შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზა და 2018 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შევიდა დადგენილებები:
 - 2017 წლის 1 დეკემბრის №511 დადგენილება ტექნიკური რეგლამენტის - „ავტოსატრანსპორტო საშუალების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების ცენტრების შენობა-ნაგებობების, აღჭურვილობისა და პერსონალის ტექნიკური კვალიფიკაციის მიმართ მოთხოვნების“ დამტკიცების თაობაზე.
 - საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 1 დეკემბრის №510 დადგენილება „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისა და მათი მისაბმელების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე.
- ინსპექტირების ორგანოების ასოციაციამ დანერგა ავტომობილების ინსპექტირების ერთიანი ელექტრული სისტემა, სადაც ჩართულია აკრედიტებული ინსპექტირების ყველა ცენტრი. ელ. სისტემა საშუალება იძლევა დროის რეალურ რეჟიმში გაკონტროლდეს ინსპექტირების ცენტრის მიმდინარე საქმიანობა, ვიდეო მონიტორინგის ჩათვლით. ამ და სხვა ღონისძიებებმა შედეგად გამოიღო დეფექტიანი ავტომობილების გამოვლენის მაღალი ხარისხი. შედარებისთვის: 2017 წელს დახარვეზებული ავტომობილების წილი შეადგენდა 5-7 %-ს, 2018 წლის მიმდინარე იგივე მონაცემი კი 24.3%-ია.
- ავტოსატრანსპორტო საშუალებების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება ევროპული სტანდარტების შესაბამისად 2018 წლის 1 იანვრიდან ეტაპობრივად შევიდა ძალაში, რა დროსაც გათვალისწინებული იქნა ავტომობილების კატეგორიები. კერძოდ, ყველა ავტოსატრანსპორტო საშუალებისთვის პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების სრულად ამოქმედებისათვის დაწესდა გარკვეული გარდამავალი პერიოდი და პროცესი გადანაწილდა 2 წელზე, რა ვადაშიც პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება შეეხო საქართველოს მთლიან ავტოპარკს შემდეგი თანმიმდევრობით:
 - 2018 წ. 1 იანვრიდან M2, M3, N2, N3, O3, O4 (სამგზავრო (8 ადგილის ზემოთ), სატვირთო (3,5 ტ. ზემოთ) და მისაბმელი (3,5 ტ. ზემოთ)) კატეგორიების ავტოსატრანსპორტო საშუალებები;

- 2018 წ. 1 ივლისიდან M1 (მსუბუქი) კატეგორიის იურიდიული პირის მფლობელობაში და სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ავტოსატრანსპორტო საშუალებები;
- 2018 წ. 1 ოქტომბრიდან M1 (მსუბუქი) - კატეგორიის ავტოსატრანსპორტო საშუალებები, რომელთა ძრავის მუშა მოცულობა შეადგენს 3000 კუბურ სანტიმეტრს ან მეტს;
- 2019 წ. 1 იანვრიდან M1 (მსუბუქი) კატეგორიის ყველა ავტოსატრანსპორტო საშუალება.
- 2018 წლის განმავლობაში პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება გაიარა 138 594 ავტოსატრანსპორტო საშუალებამ (ასს-მ), აქედან ტექნიკურად გამართული აღმოჩნდა 96 011 (69,3 %) ერთეული ასს, ხოლო 42 583 (30,7 %) ერთეული ასს დახარვეზდა.

1.1.1 ევროკავშირის კანონმდებლობის სტანდარტების გათვალისწინებით, ასს-ების გზისთვის ვარგისობაზე ტესტირების ტექნიკური რეგლამენტის მიღება

- 2017 წლის 1 დეკემბრის საქართველოს მთავრობის №510 დადგენილებით მიღებულ იქნა ტექნიკური რეგლამენტი „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისა და მათი მისაბმელების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების შესახებ“, რითაც შესრულდა აღნიშნული ღონისძიება.

1.1.2 საკანონმდებლო ცვლილების მომზადება ჯარიმების გაზრდის თაობაზე იმ ასს-ებისთვის, რომელსაც არ გაუვლია გზისთვის ვარგისობაზე სავალდებულო პერიოდული ტესტირება

- 2017 წლის 23 დეკემბერს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის (ასკ) 118-ე მუხლში შეტანილი იქნა ცვლილება, რომლის თანახმადაც, იმ ავტოსატრანსპორტო საშუალების მართვისათვის, რომელსაც დადგენილი წესით არ გაუვლია პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება, ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის სახით დაწესდა 50 ლარის ოდენობის ჯარიმა ნაცვლად მანამდე არსებული 10 ლარისა. ასკ-ის 118-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენისათვის (იმ ავტოსატრანსპორტო საშუალების სხვა პირისთვის სამართავად გადაცემა/საექსპლუატაციოდ გადაცემა/საექსპლუატაციოდ დაშვება, რომელსაც დადგენილი წესით არ გაუვლია პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება) ადმინისტრაციული სახდელის სახით დაწესებული 100-ლარიანი ჯარიმა ასევე შეიცვალა. ცვლილების შედეგად სახდელის ზომად ფიზიკური პირისთვის განისაზღვრა 50 ლარის ოდენობის ჯარიმა, ხოლო იურიდიული პირის ან/და ინდივიდუალური მეწარმისთვის – 200 ლარის ოდენობის ჯარიმა.

1.1.3 გზებზე კონტროლის გამკაცრება იმ ასს-ების მიმართ, რომლებსაც არ აქვთ გავლილი გზისთვის ვარგისობაზე ტესტირება

1.3 პუნქტის - გზებზე კონტროლის გამკაცრება იმ ასს-ების მიმართ, რომლებსაც არ აქვთ გავლილი გზისთვის ვარგისობაზე ტესტირება - შესრულების მიზნით, საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტი უწყვეტად ახორციელებს გზებზე კონტროლს და ზემო აღნიშნული სამართალდარღვევის ფაქტებზე რეაგირებას. საქართველოს მთავრობის №510 დადგენილების №1 დანართის მე-8 მუხლის თანახმად, ტექნიკურ ინსპექტირებას პერიოდულად დაექვემდებარა განსაზღვრული კატეგორიის ავტომანქანები. 2019 წლის 1 იანვრიდან პერიოდულ ტექნიკურ ინსპექტირებას დაექვემდებარა საქართველოს ტერიტორიაზე დადგენილი წესით რეგისტრირებული ყველა კატეგორიის ავტოსატრანსპორტო საშუალება. ასევე, 2019 წლის 14 იანვრიდან ავტომატურ რეჟიმში (ვიდეოკამერების მეშვეობით) ხდება იმ სატრანსპორტო საშუალებების დაჯარიმება, რომლებსაც კანონის შესაბამისად არ გაუვლიათ პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირება.

1.1.4 შესაბამისი საკანონმდებლო/კანონქვემდებარე ცვლილებების მომზადება ტესტირების ცენტრების მიმართ წაყენებული მოთხოვნების გამკაცრების მიზნით

- 2017 წლის ნოემბერში შვეიცარიული საკონსულტაციო კომპანია „Societe Generale de Surveillance“-ის (SGS) მიერ (რომელიც კონსულტაციას უწევს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ასს-ების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების სფეროში თანამედროვე ეფექტური სისტემის დანერგვასა და ამოქმედებას) მომზადდა პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების ცენტრების შენობა-ნაგებობებისა და აღჭურვილობის მოთხოვნების განსაზღვრასთან, ასევე, პერსონალის ტექნიკურ კვალიფიკაციასთან დაკავშირებული რეკომენდაციები. რეკომენდაციები აკრედიტაციის ცენტრის მიერ დეტალურად განხილული და შეთანხმებული იქნა დაინტერესებულ მხარეებთან, მათ შორის ბიზნესისა და არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენლებთან. შედეგად, 2017 წლის 1 დეკემბერს საქართველოს მთავრობის №511 დადგენილებით მიღებულ იქნა ტექნიკური რეგლამენტი „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისა და მათი მისაბმელების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების შესახებ“, რითაც შესრულდა აღნიშნული ღონისძიება.

1.2.1. ასს-ების ეკოლოგიურობის კლასების შემოღების სამართლებრივი ბაზის შემუშავება

- მომზადდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის პირველი სამუშაო ვერსია ტექნიკური რეგლამენტის „ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დამაბინძურებელი სხვადასხვა კატეგორიის ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გაფრქვევების (გამონაბოლქვის) ევროკავშირის კანონმდებლობით გათვალისწინებული ზღვრულად დასაშვები ნორმების საქართველოს ტერიტორიაზე სამოქმედოდ შემოღების შესახებ“ დამტკიცების თაობაზე.

1.2.3 ელექტრომობილების სწრაფდამტენების ინფრასტრუქტურის მოწყობა

- 2017 წელს მოხდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ უსასყიდლოდ გადაცემულ ტერიტორიაზე ელექტრომობილებისათვის 2 სწრაფდამტენის და ასევე 20 სწრაფდამტენის სხვა კერძო ადგილებზე დამონტაჟება.
- აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, შპს "თბილისის სატრანსპორტო კომპანია" ამუშავებს ტექნიკურ დოკუმენტაციას, რის შემდეგ მოახდენს ბაზრის კვლევას. ბაზრის

კვლევის შემდეგ კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვით დაიწყება სატენდერო პროცედურები ელ. დამტენების შექმნასა და მონტაჟზე.

1.2.4 ელექტრომობილებისათვის უფასო და სწრაფდამტენებით აღჭურვილ ადგილებში სპეციალური პარკირების უზრუნველყოფა

- 1.2.3 ქვეპუნქტში მითითებული საკითხის მოწესრიგების შემდეგ გამოიკვეთება შესაძენი ელ. დამტენების რაოდენობა და განისაზღვრება ტერიტორიები, სადაც უკვე ამჟამად არსებულ პარკირებების ადგილებში მოეწყობა ელ. დამტენები და მასთან ერთად განისაზღვრება სპეციალური პარკირება ელექტრომობილებისთვის.

1.2.6 ტაქსების მართვის კონცეფციის შემუშავება

- კონცეფციაზე მუშაობა მიმდინარეობს ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიაში.
- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მიერ მიღებულ იქნა 2018 წლის 27 ივლისის №24-80 დადგენილება „საქართველოს დედაქალაქის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მსუბუქი ავტომობილით-ტაქსით (M1 კატეგორია) გადაყვანის სანებართვო პირობების, ნებართვის გაცემის წესის, ნებართვის მოქმედების ვადის, ნებართვის გაცემის ფასისა და მისი გადახდის წესის, სანებართვო მოწმობის ფორმის, ნებართვის მქონე პირების შესახებ ერთიანი საინფორმაციო ბაზის შექმნის, განახლების და დამუშავების წესის განსაზღვრის შესახებ“. ამასთან, ამავე დადგენილების შესაბამისად ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მთავრობამ, 2018 წლის პირველ ოქტომბრამდე, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს უნდა წარუდგინოს წესში ცვლილების პროექტი, რომელიც გაითვალისწინებს ახალ ან/და დამატებით სანებართვო პირობებს, რომელზეც მიმდინარეობს მუშაობა.

1.3.1 დიზელის საწვავის ხარისხობრივი ნორმების ევროკავშირის სტანდარტებთან მიახლოება

ეტაპობრივად მიმდინარეობს დიზელის საწვავის ხარისხის გაუმჯობესება. კერძოდ, „დიზელის საწვავის შემადგენლობის ნორმების, ანალიზის მეთოდებისა და მათი დანერგვის ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 28 დეკემბრის N238 დადგენილებაში განხორციელდა ცვლილებები, რომლის მიხედვით 2019 წლის 1 იანვრიდან დიზელის საწვავში გოგირდის შემცველობა 2-ჯერ შემცირდა და ე.წ. ევრო 4-ის სტანდარტს გაუტოლდა, ხოლო 2020 წლის 1 იანვრიდან დიზელის საწვავის დადგენილებით განსაზღვრული ყველა კომპონენტი ევრო 5 ნორმას გაუტოლდება.

1.3.2 საავტომობილო საწვავის ხარისხის რეგულარული კონტროლი ნავთობპროდუქტების საცავებში, რეალიზაციის საცალო და საბითუმო პუნქტებში

- სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ 2017 წელს საავტომობილო საწვავის (ბენზინი და დიზელი) ხარისხის შემოწმება განხორციელდა 22 ავტოგასამართ სადგურზე, ხოლო 2018 წელს საავტომობილო საწვავის 250-ზე მეტი ნიმუშის აღება განხორციელდა 143 ბენზინგასამართი სადგურიდან. 2018 წელს ფართომასშტაბიანი კონტროლი განხორციელდა საავტომობილო ბენზინში ტყვიის შემცველობის დადგენის მიზნით. კერძოდ, ზემოაღნიშნული სინჯების უდიდესი

ნაწილი (240 სინჯი), მათში ტყვიის შემცველობის განსაზღვრის მიზნით, საანალიზოდ გადაიგზავნა საერთაშორისო აკრედიტაციის მქონე შპს „სჯს ჯორჯია“-ს კუთვნილ 2 ლაბორატორიაში. ჩატარებული კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ თითოეულ საანალიზო ნიმუშში ტყვიის შემცველობა შეადგენს <0,0025 გ/ლ, რაც იმას ნიშნავს, რომ არცერთი მათგანი არ იყო ტყვიაშემცველი ბენზინი.

1.4 საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განვითარება და მოდერნიზაცია

- 2017 წელს გაიხსნა მეტროს ახალი, 23-ე სადგური.
- 2017 წელს ჩატარებული იქნა მეტროს 8 ვაგონის კაპიტალური შეკეთება მოდერნიზაციით და 28 ვაგონის საშუალო შეკეთება. 2018 წლის პირველ ნახევარში 6 ერთეულ სათაო ვაგონს და 4 ერთეულ შუა ვაგონს ჩაუტარდა საშუალო შეკეთება.

1.4.1 ავტობუსების პარკის განახლება და ეკოლოგიურად უფრო სუფთა ტექნოლოგიებზე გადასვლა

- 2018 წელს დაგეგმილია 90 ერთეული ევრო 6 ემისიის სტანდარტის საშუალო გაბარიტიანი (10 მეტრიანი) ავტობუსის შეძენა.
- 2019 წელს შეძენილი იქნება:
 - 220 ერთეული ევრო 6 ემისიის სტანდარტის მცირე გაბარიტიანი (8 მეტრიანი) ავტობუსი;
 - 150 ერთეული ევრო 6 ემისიის სტანდარტის ბუნებრივ აირზე მომუშავე საშუალო გაბარიტიანი (10 მეტრიანი) ავტობუსი;
 - მიმდინარეობს მუშაობა 90 ერთეული ელექტრო ავტობუსის შეძენაზე, რომლებიც ასევე შეძენილი და მოწოდებული უნდა იყოს 2019 წლის ბოლოსთვის.
- შედეგად 2019 წლის ბოლოს დედაქალაქს ეყოლება 694 ახალი ავტობუსი, რაც სრულად ჩაანაცვლებს მოძველებულ ავტობუსებს.
- ტრანსპორტის განვითარების გენგეგმის და ქალაქის სატრანსპორტო მოდელის შემუშავების შემდეგ 2020 წლის ბოლომდე იგეგმება 200 ერთეული ავტობუსის დამატება.
- მიმდინარეობს ავტობუსების და მიკროავტობუსების მარშრუტების განახლება და სინქრონიზაცია მიწისქვეშა ელექტროტრანსპორტთან (მეტრო), საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ხელმისაწვდომობის ამაღლება და ოპტიმალური გადანაწილება.

2018-2019 წლებში მოხდება ძველი ამორტიზებული ავტობუსების სრული ჩანაცვლება. 2020 წელს ახალი ავტობუსების რაოდენობა გაიზრდება 900 ერთეულამდე.

1.4.2 მიწისზედა ელექტროტრანსპორტის ტრამვაის განვითარების კონცეფციის შემუშავება

- 2011 წელს ტრამვაისთვის გამოიყო რამდენიმე დერეფანი, რომელთაგან ორზე - მაღლივი კორპუსი-ორთაჭალა და დიდი დილომი-დიდუბე - უკვე შემუშავდა კონცეპტუალური დიზაინი. კომპანია Systra აკეთებს საზოგადოებრივი ტრანსპორტის რეორგანიზაციის კვლევას, რომელიც დაადგენს თუ რომელი დერეფანი საჭიროებს ტრამვაის, რაც შემდგომში შესაძლებელს გახდის გაკეთდეს კონკრეტული პროექტირება.

1.4.3 საბაგირო ხაზების მშენებლობა

- 2016 წელს Systra-მ მოამზადა საბაგიროების გენერალური გეგმა, რომელიც მოიცავს 10 საბაგირო ფრანგული კომპანია SYSTRA-ს 2016-2017 წლებში ჩატარებული კვლევის შედეგად, გამოიყო 10-მდე პოტენციური საბაგირო დერეფანი, რომელთაგანაც სამი არის ყველაზე რენტაბელური და მათ შორის ერთზე უკვე მომზადებულია წინასწარი ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთება.

1.5 საგზაო ინფრასტრუქტურის და სატრანსპორტო ნაკადების მართვის გაუმჯობესება

- დაგეგმილია ტრანსპორტის განვითარების გენგეგმის და ქალაქის სატრანსპორტო მოდელის შემუშავება.
- 2018 წლის I და II კვარტალში კაპიტალურად შეკეთდა – 47 544,74 მ² ფართის გზის საფარი, ხოლო ორმოული შეკეთების სამუშაოები ჩატარდა – 92 159,33 მ² ფართობზე.
- საგზაო ინფრასტრუქტურის და სატრანსპორტო ნაკადების მართვის გაუმჯობესების მიზნით მიმდინარეობს სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული სამუშაოები, კერძოდ 2018 წლის პირველი 6 თვის განმავლობაში:
 - განხორციელდა დედაქალაქის ქუჩებსა და მაგისტრალზე განთავსებული საგზაო მოძრაობის ორგანიზების ტექნიკური საშუალებების (საგზაო ნიშნები, შუქნიშნები, ბოჭკინტები, ზღუდარები, ბარიერები, სატრანსპორტო საშუალებების მოძრაობის წინასწარი მაჩვენებლები და ა.შ.) შექმნა-მონტაჟი, მოვლა-შენახვისა და საექსპლუატაციო სამუშაოები. დამონტაჟდა 870 ახალი საგზაო ნიშანი.
 - განხორციელდა დედაქალაქის ადმინისტრაციულ ტერიტორიაზე არსებული შუქნიშნებისა და საგზაო მოძრაობის კონტროლისა და მართვის ავტომატიზირებული სისტემის მოვლა-შენახვა და ექსპლუატაციის სამუშაოები. კერძოდ: შეიცვალა შუქნიშნის 50 მოდული, სხვადასხვა ნაკლოვანებები აღმოფხვრილი იქნა შუქნიშნის 63 ობიექტზე. დამონტაჟდა 42 სატრანსპორტო შუქნიშანი, დემონტაჟი გაუკეთდა და დასაწყობდა შუქნიშნის 3 ცალი წამხომი, დამონტაჟდა მზის ენერგიაზე მომუშავე 5 ცალი შუქნიშანი.
 - დედაქალაქის ქუჩების და მაგისტრალის სავალ ნაწილზე ერთკომპონენტური საღებავით დატანილ იქნა 38 772 მ² ჰორიზონტალური საგზაო მონიშვნა.
 - განხორციელდა საგზაო მოძრაობის მართვისა და კონტროლის ავტომატიზირებული სისტემის ვიდეო კედლის დაზიანებული ნაწილების შეცვლა ახლით.
 - გამოკვლეული იქნა, შუქნიშნის მუშაობის რეჟიმის საგზაო მოძრაობის მონაწილეთა არსებულ ნაკადებთან შესაბამისობა. ასევე, ტრანსპორტისა და ქვეითად მოსიარულეთა ნაკადები შუქნიშნის 20 ობიექტზე და 26 გზაჯვარედინზე.

1.5.1 საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სპეციალური სავალი ზოლების მოწყობა და მარშრუტების დაგეგმვა

- 2017 წელს საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სპეციალური სავალი ზოლი მოეწყო პეკინისა და კოსტავას ქუჩებზე.

- 2018 წლისთვის, საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სპეციალური სავალი ზოლები (ე.წ. ბასლინები) შემდეგ ცენტრალურ ქუჩებზე მოეწყო: კოსტავა - შარტავას გამზირები, კალანდაძის ქუჩა, რობაქიძის გამზირი და ბარათაშვილის აღმართი.
- 2018 წლის III და IV კვარტალში ფრანგული კომპანია SYSTRA თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურთან ერთად, აქტიურად აგრძელებდა მუშაობას ავტობუსების ქსელის რესტრუქტურის პროექტზე, რომელიც ქალაქის ახალი საავტობუსო ქსელებისა და მარშრუტების ერთიან გეგმას გულისხმობს.

1.5.2 ფეხით მოსიარულეთა და ველოსიპედისტთა სავალი გზების განვითარება

- ქვეითთა უსაფრთხო და შეუფერხებელი გადაადგილების უზრუნველყოფის მიზნით 2017 წლის განმავლობაში ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურის მიერ ქვეითთა გადასასვლელები მოეწყო შემდეგ ადგილებში: დემეტრე თავდადებულის N2 და N8-თან, რომელაშვილის ქუჩის დასაწყისში, ნონეშვილის ქ. N13-თან და N16-თან, ვარკეთილი-3 მე-4 მ/რ 424 კორპუსის მიმდებარედ, თაყაიშვილის ქუჩის N18, N25, N32, N54, პოლიციის შენობის და მაღაზია „ეკონო მიქსი“-ს მიმდებარედ.
- 2018 წელს 3500 კვ. მეტრზე შარტავასა და კოსტავას გამზირებზე მოეწყო ველობილიკები, ამავე მონაკვეთში სრულად გაუმჯობესდა საქვეითე ინფრასტრუქტურა და მოეწყო ადაპტირებული ჩამოსასვლელები შშმ პირებისთვის.
- რეაბილიტაცია ჩატარდა ქალაქში არსებულ 10 ხიდს.

1.5.3 სატრანსპორტო ნაკადების მართვის ოპტიმიზაცია, მათ შორის შუქნიშნების მართვის სისტემის გაფართოება და მოდერნიზაცია

- სატრანსპორტო ნაკადების მართვის ოპტიმიზაციის მიზნით დედაქალაქში აშენდა საგზაო მოძრაობის კონტროლისა და მართვის ავტომატიზებული სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს სატრანსპორტო ნაკადების პარამეტრების ინფორმაციის შეგროვებას, დამუშავებასა და მათ საფუძველზე მოძრაობის ოპტიმალური რეჟიმებით ნაკადების რეგულირებას. ავტომატიზებულ სისტემასთან მიერთებული შუქნიშნებით შესაძლებელია ავტომატურად ვმართოთ საგზაო მოძრაობა. შუქნიშნის მუშაობის მახასიათებლების ავტომატური ცვლილება საშუალებას იძლევა მაქსიმალურად შემცირდეს დაყოვნება გზაჯვარედინებზე.
- 2017 წლის განმავლობაში დედაქალაქში დამონტაჟდა შუქნიშნის 14 ობიექტი, 7 ობიექტს ჩატარდა სრული სარეაბილიტაციო სამუშაოები. ყველა ეს ობიექტი მიერთებულია საგზაო მოძრაობის კონტროლისა და მართვის ავტომატიზებულ სისტემასთან, სულ ამჟამად სისტემასთან მიერთებულია 184 ობიექტი.
- 2018 წლის განმავლობაში იგეგმება შუქნიშნის ახალი 12 ობიექტის მშენებლობა, 6-7 ობიექტის კაპიტალური შეკეთება და ყველა ამ ობიექტის საგზაო მოძრაობის კონტროლისა და მართვის ავტომატიზებულ სისტემაში ჩართვა.
- ჭკვიანი შუქნიშნების მეშვეობით მოხდება მონაცემების შეგროვება, სატრანსპორტო ნაკადების უკეთესი გადანაწილება და მოძრაობის ორგანიზების ოპტიმიზაცია.

1.5.4 პარკირების საფასურის საათობრივი გადახდის კონცეფციის შემუშავება

- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურმა დაასრულა მუშაობა პარკირების ახალი სისტემის კონცეფციაზე, ზონალური პარკირების სისტემაზე, რომელიც თავდაპირველად საპილოტე უბნებში - ძველი თბილისსა და საბურთალოში ამოქმედდება და შესაბამისი საათობრივი და ზონალური გადასახადის დაწესებას გულისხმობს.
- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახური აქტიურად მუშაობს მდგრადი ურბანული მობილობის გეგმის კონცეპტუალურ დოკუმენტზე, რომელიც ქალაქში ახალი მოდალური იერარქიის ჩამოყალიბებასა და განვითარებას გულისხმობს და ზემოთჩამოთვლილ თითოეულ თემატურ პუნქტს მოიაზრებს

2. სამშენებლო სექტორი

2.1. მშენებლობის პროცესში „მშენებლობის უსაფრთხოების შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტით განსაზღვრული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების შესრულებაზე ზედამხედველობის გამკაცრება

- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მუნიციპალური ინსპექციის მიერ უსაფრთხოების კონტროლი ხორციელდება საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 27 მაისის №361 დადგენილებით დამტკიცებული „მშენებლობის უსაფრთხოების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტი“-სა და საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 27 ოქტომბრის №477 დადგენილებით დამტკიცებული „სიმაღლეზე მუშაობის უსაფრთხოების მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტით“ განსაზღვრული პირობებით.
- განხორციელდა საკანონმდებლო ცვლილება საქართველოს კანონის „პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსი“-ს 49-ე მუხლის „ა“ პუნქტით, მშენებლობის უსაფრთხოების წესების დარღვევისთვის გამკაცრდა საჯარიმო სანქციები.
- მუნიციპალური ინსპექციის მიერ მიმდინარეობს სისტემატური კონტროლი მშენებლობის უსაფრთხოების წესების დარღვევისათვის ნაწარმოები სამშენებლო სამართალდარღვევასთან დაკავშირებით.
- საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 12 ივლისის №1457 განკარგულების საფუძველზე, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მუნიციპალური ინსპექციის მიერ მიმდინარეობს მუშაობა საკანონმდებლო სიახლეებზე, მათ შორის მშენებლობის პროცესში გარემოსდაცვითი ღონისძიებების შესრულებაზე ზედამხედველობის კუთხით.

3.1 ქალაქის ცენტრალურ უბნებში მწვანე ზონების გაზრდა

- ქალაქის ცენტრალურ უბნებში მწვანე ზონების გაზრდის მიზნით გარემოს დაცვის საქალაქო სამსახურის მიერ, ეტაპობრივად ხორციელდება იმ მოწყვლადი უბნების იდენტიფიცირება, რომელთა მწვანე ნარგავებით შევსება გააუმჯობესებს გარემოს ხარისხობრივ მდგომარეობას. აღნიშნულის ფარგლებში, 2018 წლის მეორე ნახევარში, დედაქალაქში განხორციელდა სხვადასხვა სახის გამწვანების ღონისძიებები, კერძოდ:

- 2 250 ძირი დეკორატიული ბუჩქი დაირგო კოსტავასა და შარტავას ქუჩებზე;
- 410 ძირი დეკორატიული ბუჩქი დაირგო ტაშკენტის, გლდანის მასივი მე-6 მ/რ N113ა, ა. მიცკევიჩის, ლ.კაჩნსკის, სამღერეთის, ქუჩებზე;
- 1 400 ძირი დეკორატიული ბუჩქი დაირგო ჭოველიძე-კოსტავას ქუჩების კვეთიდან პ.მელიქიშვილის ქუჩის გასწვრივ; 190 სხვადასხვა სახეობის მერქნიანი მცენარე დაირგო მარშალ გელოვანის გამზირზე (ვაშლიჯვრის ასახვევთან).
- 271 ძირი სხვადასხვა სახეობის მერქნიანი მცენარე დაირგო ქ. თბილისში, გლდანის მე-6 მიკრო რაიონში, 7-20 კორპუსებს შორის არსებული ახალი პარკის ტერიტორიაზე.
- 6 557 ძირი სხვადასხვა სახეობის მერქნიანი მცენარე დაირგო ქ. თბილისის სხვადასხვა ტერიტორიებზე, კერძოდ: „თავისუფალი თეატრი“-ს მიმდებარედ; მახათას მთაზე, ივერიის ღვთისმშობლის ხატის სახელობის მონასტრის მიმდებარედ; ვაჟა-ფშაველას გამზირზე, ურუშაძის სკვერში; ბორის პაიჭაძის სახელობის („დინამო“) სტადიონის მიმდებარედ; ლოტკინის დასახლება; ფილარმონიის საკონცერტო დარბაზის მიმდებარედ; ვაკის პარკი; უზნაძის ქუჩაზე, „კერხერი“-ს ცენტრის მიმდებარედ; ხიზანიშვილის ქუჩა; დედაენის ბაღი; დ. აღმაშენებლის გამზირი (24-ე სკოლასთან); ვ. გომიაშვილის პარკის მიმდებარედ (52-ე სკოლასთან); დუმბაძის ქუჩა; ლეხ კაჩინსკის ქუჩა; მზიურის პარკი; ჯანაშიას ქუჩა; ჩიტაიას მოედანი; გაბრიელ სალოსის გამზირი; ზაქარიაძის ქუჩა; ჟ. შარტავას ქუჩა (მერიის მიმდებარედ); ფონიჭალის დასახლება; სოფ. გლდანულა; ჯ. ბალანჩინის ქუჩა; რუსთაველის გამზირი; გმირთა მოედანი; ორბელიანის სასახლის მიმდებარედ; ელიავას ბაზრობის მიმდებარედ; ჩოლოყაშვილისა და ბახტრიონის ქუჩების კვეთაზე; თამარაშვილის ქუჩა; ორთაჭალა; ცინცაძე-კარტოზიას ქუჩების კვეთაზე; დიდი დილომი; ბაგეში, სამხარაულის ეროვნული ექსპერტიზის ბიუროს მიმდებარედ; სააკაძის მოედანი; ჯავახეთის ქუჩა; ჭავჭავაძის გამზირი; გაგარინის მოედანსა და პეკინის ქუჩებს შორის შუა გამყოფი ზოლი (არქივთან); პეტრიწის ქუჩა.
- დედაქალაქის სხვადასხვა ტერიტორიაზე დაირგო 2 771 ძირი მაღალტანოვანი (არანაკლებ 3 მ) ხე-მცენარე, მათ შორის: 241 ძირი - ევროპული მუხა; 359 ძირი - ჩვეულებრივი იფანი; 300 ძირი - ამერიკული ნეკერჩხალი; 180 ძირი - მინდვრის ნეკერჩხალი; 200 ძირი - იტალიური ფიჭვი; 210 ძირი - უნგრული ცაცხვი; 150 ძირი - ამბრის ხე; 200 ძირი - არიზონის კვიპაროსი; 150 ძირი - არღვანი; 181 ძირი - გრძელფოთოლა იფანი; 150 ძირი - კატალპა; 150 ძირი - ჭადრისფოთოლა ნეკერჩხალი; 200 ძირი - სოფორა და 100 ძირი - აღმოსავლური ჭადარი.
- ასევე, განხორციელდა გამწვანების ღონისძიებები, რომელთა ფარგლებშიც დაირგო: 3900 ძირი სხვადასხვა სახეობის დეკორატიული ბუჩქი. რუსთაველისა და მელიქიშვილის გამზირებზე, გუდიაშვილის ქუჩაზე. ძველი იპოდრომის მიმდებარე ტერიტორიაზე დაირგო სხვადასხვა სახეობის 82 ხე, 140 ნერგი და 550-მდე ფორმირებული ბუჩქი.

3.2. გაზონების მოვლა-პატრონობა

- 2018 წლის განმავლობაში დედაქალაქში არსებულ სკვერებსა და პარკებში განხორციელდა მწვანე გაზონების მოწყობა, როგორც რულონური ბალახის საფარის დაგებით, ასევე ჰიდროთესვის მეთოდით. მათ შორის, რულონური ბალახის საფარი დაიგო: 9 აპრილის ბაღის ზედა ტერასა - 2785 კვ.მ; საკრებულოს წინ - 131 კვ.მ; რუსთაველის გამზირზე 5037 კვ.მ; ვაკის პარკში - 224 კვ.მ; ვერის ბაღში - 1000 კვ.მ; სანდრო ეულის ქუჩა - 2367 კვ.მ; გმირთა მოედანი და ცირკის მიმდებარე ტერიტორია - 221 კვ.მ. და გლდანის მე-3 მკ/რ-ში-3233 კვ.მ.; ხოლო ჰიდროთესვის მეთოდით მწვანე საფარი მოეწყო: ვაკის პარკში - 18076 კვ.მ; ვერის ბაღში - 5330.74 კვ.მ; კიკვიძის ბაღში - 5713.86 კვ.მ და 9 აპრილის ბაღის ქვედა ტერასა - 4418.9 კვ.მ.; ბარათაშვილის სახელობის სკვერში - 870 კვ.მ; გმირთა მოედანი - 5 980 კვ.მ; თამარაშვილის ქუჩა - 467 კვ.მ; რუსთაველის გამზირი - 3230 კვ.მ; ბახტრიონის ქუჩა - 524 კვ.მ; აღმაშენებლის გამზირი - 123 კვ.მ; გ. სააკაძის სახელობის მოედანი - 1624; მირიან მეფის ქუჩა - 652 კვ.მ; სოკოს ბაღი - 326 კვ.მ; კრწანისი-ორთაჭალის გამყოფი ზოლი - 4605 კვ.მ; იუსტიციის სახლის მიმდებარე ფერდობი - 3650 კვ.მ; პუშკინის სახელობის სკვერში - 306 კვ.მ; ბარათაშვილის ქუჩა - 1071 კვ.მ.
- 2018 წლის განმავლობაში განხორციელდა 52 468 მ² ფართობის გაზონების მოვლა/პატრონობა.

4.1.1 ქ. თბილისის ჰაერის ხარისხის მოდელირება

- სსიპ გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ მოამზადა კონცეპტუალური შეთავაზება ქ.თბილისის ჰაერის ხარისხის მოდელირებისა და პროგნოზირების სისტემის შექმნის მიზნით, რომელიც განხილული იქნა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის და იტალიის რესპუბლიკის გარემოს, ხმელეთისა და ზღვის სამინისტროს წარმომადგენელთა შეხვედრაზე და გადაწყდა საპროექტო წინადადების მომზადება, რომელიც 2019 წელს დაფინანსდება იტალიის რესპუბლიკის მიერ საქართველოსთვის გამოყოფილი გრანტის ფარგლებში. ამ მიზნით 2019 წლის მარტი-აპრილში დაგეგმილია იტალიელი ექსპერტების პირველი ვიზიტი საქართველოში.

4.1.2 ევროკავშირის კანონმდებლობით გათვალისწინებული ჰაერის ხარისხის სტანდარტების შემოღება

- საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 27 ივლისის №383 დადგენილებით დამტკიცდა “ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის სტანდარტების დადგენის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტი”, რის საფუძველზეც ქვეყანა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ევროპულ სტანდარტებზე გადავიდა. შედეგად, 2018 წლის 1 აგვისტოდან ქვეყანაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასება ევროპული სტანდარტების შესაბამისად ხორციელდება.

4.1.3 ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვების განხორციელება და დედაქალაქის ცხელი წერტილების გამოვლენა.

- როგორც 2017 წლის განმავლობაში, ასევე 2018 წელს, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვები ქალაქ თბილისში ჩატარდა ოთხჯერ: 2017 წელს - მაისში, ივლისში, სექტემბერსა და ნოემბერში, ხოლო 2018 წელს - მარტში, ივნისში,

სექტემბერსა და ნოემბერში. 2017 წელს დედაქალაქის 21, ხოლო 2018 წელს 25 ლოკაციაზე გაიზომა შემდეგი დამაბინძურებელი ინგრედიენტების შემცველობები: აზოტისა და გოგირდის დიოქსიდები, ოზონი და ბენზოლი. მიღებული შედეგებით განისაზღვრა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ინდექსები და შესაბამისად გამოვლენილი იქნა საშუალო და მაღალი დაბინძურების მქონე ლოკაციები.

4.1.4 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის მობილური ავტომატური სადგურის შექმნა და მონიტორინგი ქალაქის სხვადასხვა წერტილში.

- 2017 წელს სსიპ გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ შეიძინა ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის მობილური ავტომატური სადგური, რომელიც ამოქმედდა 2018 წლის აპრილში. აღნიშნული სადგურის საშუალებით ქალაქ თბილისში ტარდება მონიტორინგი მარშალ გელოვანის გამზირზე, ასევე ჩატარდა მონიტორინგი დავით აღმაშენებლის გამზირზე.

4.2 დაბინძურებული ჰაერის ზეგავლენის შეფასება მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე

- საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ და ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის ტექნიკური მხარდაჭერით 2015-2017 წლებში შემუშავდა გარემოს ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა „NEHAP-2“-ის პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს ღონისძიებების ჩატარებას მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე დაბინძურებული ჰაერის ზეგავლენის შეფასების მიზნით.
- 2018 წლის განმავლობაში სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ დაგეგმილია მოსამზადებელი სამუშაოების ჩატარება დაბინძურებული ჰაერის ზეგავლენის შეფასების ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებული პლატფორმის AirQ+ დასაწერგად.

4.2.2 დაბინძურებული ჰაერის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესწავლა და ანგარიშის წარდგენა საქართველოს მთავრობისთვის

- სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო კომპეტენციის ფარგლებში, 2018 წლის განმავლობაში, ყოველთვიურად უგზავნიდა საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ყოველთვიურ საინფორმაციო ბიულეტენს „მოკლე მიმოხილვა საქართველოს გარემოს დაბინძურების შესახებ“, რომელშიც ასახულია ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგის ყოველთვიური შედეგები.
- სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი ახორციელებს მოსამზადებელ სამუშაოებს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის (ჯანმო) ევროპის რეგიონის გარემოსა და ჯანმრთელობის რეგიონალურ ცენტრთან/ბონის ოფისთან თანამშრომლობით, მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე დაბინძურებული ჰაერის ზემოქმედების შეფასების

ჯანმოს მიერ რეკომენდებული მეთოდოლოგიის საფუძველზე შემუშავებული სპეციალური პროგრამის AirQ+ ასამოქმედებლად საქართველოში. აღნიშნული პროგრამა გამიზნულია კონკრეტული პოპულაციის ჯანმრთელობაზე დაბინძურებული ჰაერის ზემოქმედების მაგნიტუდის გაანგარიშებისათვის და წარმოადგენს ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის მონაცემებისა და ჯანმრთელობის ცალკეული სტატისტიკური პარამეტრების ურთიერთკორელაციის პროგრამულ ინსტრუმენტს, მტკიცებულებებზე დაფუძნებული და სარწმუნო ეპიდემიოლოგიური კვლევების მეტა-ანალიზზე დაყრდნობით.

5.1 საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

5.1.2 ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე ზეგავლენის, ასევე ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების კამპანიის წარმოება (გაშუქება მასობრივი ინფორმაციის, მიზნობრივი ლიტერატურისა და სწავლების პროპაგანდის საშუალებით)

- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის სოციალური გვერდის FACEBOOK მეშვეობით მიმდინარეობს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების თაობაზე საზოგადოების ინფორმირების კამპანია, რომლის ფარგლებში, საზოგადოებას მიეწოდა ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის ძირითად დამაბინძურებლებსა და ჯანმრთელობის რისკებისა და დაბინძურების შემცირების გზების შესახებ.
- ატმოსფერული ჰაერის თემატიკა/პრობლემატიკასთან დაკავშირებით ლექცია-სემინარებისთვის მომზადდა საპრეზენტაციო მასალა და გაიმართა ჯამში 5 შეხვედრა 100-ზე მეტი მოსწავლისათვის;
- ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე გაიმართა 13 ლექცია- სემინარი, რომელსაც 263 მოსწავლე, სტუდენტი და პედაგოგი დაესწრო;
- ჰაერის დაბინძურების შემცირების თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ ინფორმაციის გავრცელების მიზნით, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა რადიო „კომერსანტთან“ თანამშრომლობით მოამზადა 13 რადიო გადაცემა. გადაცემის ჩანაწერები გავრცელდა ცენტრის Facebook-ის გვერდის მეშვეობითაც.
- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა მოამზადა დამხმარე სახელმძღვანელო მასწავლებლებისთვის, რომელიც ძირითად გარემოსდაცვით პრობლემებს ეხება. სახელმძღვანელოში ერთ-ერთი თავი მთლიანად ეძღვნება ჰაერს, მისი დაბინძურების პრობლემას და დაბინძურებული ჰაერის გავლენას ადამიანის ჯანმრთელობაზე. წიგნი ელექტრონულ ფორმატში ატვირთულია ცენტრის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე (www.eiec.gov.ge) საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან თანამშრომლობით დაგეგმილია წიგნის ელექტრონული ვერსიის მიწოდება თბილისის ყველა სკოლისათვის;
- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ კავკასიის გარემოსდაცვითი ორგანიზაციების ქსელის (CENN) ორგანიზებით გამართულ საზაფხულო ეკობანაკში - “მდგრადი განვითარების მიზნები” მონაწილეებს ჩაუტარდათ ტრენინგი: “ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება”. ტრენინგში 32 მოსწავლე მონაწილეობდა;

- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებ-გვერდზე (www.eiec.gov.ge) განთავსებულია საქართველოს გარემოს დაბინძურების შესახებ ყოველთვიური ბიულეტენები 2010 წლიდან. ასევე, ცენტრის ვებ-გვერდიდან ხელმისაწვდომია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ამსახველი ყოველდღიური ბიულეტენები.
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შესახებ საინფორმაციო კამპანიის ფარგლებში სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა **საჯარო დისკუსია “ჰაერის დაცვის პოლიტიკა”**, რომლის მიზანი იყო, დაინტერესებული საზოგადოებისთვის **სანდო ინფორმაციის მიწოდება ატმოსფერული ჰაერის დაცვის პოლიტიკის, დაბინძურების გამომწვევი მიზეზებისა და შედეგების შესახებ**. ამავე კამპანიის ფარგლებში ცენტრის თანამშრომლებმა საჯარო და კერძო სკოლების, **მოსწავლეებს და უნივერსიტეტის სტუდენტებს ჩაუტარეს ლექცია-სემინარები** ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მდგომარეობის შესახებ. კამპანიის ფარგლებში ჩატარებული თითოეული შეხვედრისა თუ დისკუსიის შესახებ ინფორმაცია განთავსდა, როგორც ცენტრის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე (eiec.gov.ge) და სოციალურ ქსელში ([facebook.com/Eieegeorgia](https://www.facebook.com/Eieegeorgia)), ასევე **გაშუქდა საინფორმაციო სააგენტოებისა და ტელე/რადიო საინფორმაციო გამოშვებების მიერ**.
- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრის, საქართველოს დებატებისა და განათლების ინსტიტუტის ერთობლივი ორგანიზებით "ჰაერის დაცვის პოლიტიკის" შესახებ **გაიმართა შეხვედრა-დისკუსია**, რომელშიც თბილისის საჯარო სკოლებისა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის **100-ზე მეტი ახალგაზრდა მონაწილეობდა**. დარგის სპეციალისტებმა შეხვედრის მონაწილეებთან ერთად იმსჯელეს **ატმოსფერული ჰაერის დამბინძურებლების, დაბინძურების წყაროებისა და მათი ზეგავლენის შესახებ**.
- საზოგადოების მაღალი ინტერესიდან გამომდინარე და რეგულარული ინფორმირების მიზნით, ცენტრის საინფორმაციო სამსახურის მიერ სოციალური ქსელის ([facebook.com/eiecgovge/](https://www.facebook.com/eiecgovge/)) მომხმარებლებისთვის მომზადდა სამოქმედო გეგმა, რომლის ფარგლებში კვირის განმავლობაში გარკვეული სიხშირით (კვირაში ორჯერ) ვრცელდებოდა თემატური პოსტები, რომელიც მოიცავდა ჰაერის ხარისხთან დაკავშირებულ რამდენიმე მიმართულებას. კერძოდ, ინფორმაციას ჰაერის დაბინძურების წყაროებსა თუ მიზეზებზე და დაბინძურებული ჰაერით შესაძლო გამოწვეულ დაავადებებზე. ასევე, ინფორმაციას ჰაერის ხარისხის გასაუმჯობესებელ ძირითად ვალდებულებებსა და 2017 წელს მთავრობის მიერ დამტკიცებულ თბილისის ჰაერის დაცვის ორმოცუნქტიანი პროგრამის ძირითადი მიმართულებებზე.
- საზოგადოების მაღალი ინტერესიდან გამომდინარე, **მომხმარებელს სოციალური ქსელის ([facebook.com/eiecgovge/](https://www.facebook.com/eiecgovge/)) მეშვეობით მიეწოდა ინფორმაცია საწვავში და გარემოში ერთ-ერთ დამბინძურებელი ნივთიერების ტყვიის მოხვედრის მიზეზებსა და წყაროებზე**. აღნიშნულ პოსტს მოსახლეობის მხრიდან მოყვა დიდი დაინტერესება და გამოხმაურება. იმისათვის, რომ თითოეულ მოქალაქეს მიეღო ჰაერის ხარისხთან დაკავშირებულ ნებისმიერ კითხვაზე პასუხი დარგის სპეციალისტებისგან სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა გაიმართა საჯარო დისკუსია: **“ტყვია-გარემოს ერთ-ერთ სახიფათო დამბინძურებელი, ატმოსფერულ ჰაერში ტყვიის გაფრქვევის უმთავრესი წყაროები და გავლენა ადამიანის ჯანმრთელობაზე”**, სადაც დარგის სპეციალისტებმა მოწვეულ სტუმრებთან და დაინტერესებულ

საზოგადოებასთან ერთად იმსჯელებს ატმოსფერულ ჰაერში მონიტორინგის შედეგების საფუძველზე ტყვიის შემცველობის მიმდინარე ტენდენციებზე და ზეგავლენის შესახებ ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის სოციალურ ქსელში ([facebook.com/eiecgovge/](https://www.facebook.com/eiecgovge/)) მიმდინარე კამპანიამ “ჰაერის დაცვის პოლიტიკის” შესახებ უზრუნველყო ეფექტური უკუკავშირი;
- მოსახლეობის ინფორმირებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის **სპიკერები მონაწილეობდნენ ჰაერის ხარისხის თემატიკასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ტელერადიო გადაცემაში.**
- **საზოგადოების დროულად და უწყვეტად ინფორმირების მიზნით, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრისა და სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ერთობლივი ძალისხმევით შეიქმნა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის პორტალი www.air.gov.ge.** პორტალის შექმნის პროცესში მიმდინარეობდა ინტენსიური შეხვედრები საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან და ევროპის გარემოს დაცვის სააგენტოსთან. პორტალი ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს აძლევს შესაძლებლობას, უწყვეტად, რეალურ დროში მათთვის მარტივად გასაგები ინდექსებით მიიღოს ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მდგომარეობის შესახებ. ასევე, პორტალი უზრუნველყოფს ელექტრონული მმართველობის ხელშეწყობას, ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების კუთხით ღონისძიებების დაგეგმვას და გადაწყვეტილების მიღებისა და პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის ხელშეწყობას.
- სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრის მიერ მომზადდა **საინფორმაციო ვიდეო-რგოლი ატმოსფერული ჰაერის დაცვის პოლიტიკის შესახებ**, რომელიც საზოგადოებას აწვდის ინფორმაციას ატმოსფერული ჰაერის ძირითად დამბინძურებლებზე და სამთავრობო პროგრამის ფარგლებში მიმდინარე თუ დაგეგმილ ღონისძიებებზე ჰაერის ხარისხის გასაუმჯობესებლად.
- გარემოს რისკ-ფაქტორების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების საკითხებში მოსახლეობის გათვითცნობიერებისა და ცოდნის ამაღლების მიზნით, სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე განთავსებულია გარემოს ჯანმრთელობის საკითხებთან დაკავშირებული მასალები, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების გავლენის შესახებ ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

5.1.3 პუნქტის - მართვის მოწმობის საგამოცდო ბილეთებში დამატებით ავტომობილების ეკო-მართვის წესების შესახებ საკითხების შეტანა

- „სატრანსპორტო საშუალებათა მართვის უფლების მისაღები თეორიული გამოცდის საგამოცდო ტესტების (ბილეთები) დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2014 წლის 21 ოქტომბრის N814 ბრძანებაში 2018 წლის 31 აგვისტოს შევიდა ცვლილება და სატრანსპორტო საშუალებათა მართვის უფლების მისაღები თეორიული გამოცდის საგამოცდო ტესტებს (ბილეთებს) დაემატა ეკო-მართვის 51 საგამოცდო ტესტი (ბილეთი).

5.1.4 გარემოს დაცვის მდგრადი განვითარების პრინციპების გათვალისწინება ეროვნულ სასწავლო გეგმაში

- 2018-2024 წლების ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით მდგრადი განვითარების პრინციპები გათვალისწინებულია ეროვნული სასწავლო გეგმის, როგორც ზოგად ნაწილში, რომელიც ითვალისწინებს არაფორმალური განათლების კომპონენტს, ასევე საკუთრივ საგნობრივ სტანდარტებში. ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შესახებ საკითხები ასახულია გეოგრაფიის საბაზო საფეხურის სტანდარტსა და წლიურ პროგრამაში, როგორც მდგრადი განვითარების ერთ-ერთი ეკოლოგიური პრობლემა.

5.1.5. საზოგადოების ინფორმირება უსაფრთხო და ჯანმრთელობისათვის სასარგებლო ფეხით სიარულისა და ველოსიპედით მგზავრობის უპირატესობის შესახებ - 2017-2020წ.

- მომზადდა და მასმედიის საშუალებით გავრცელდა სიუჟეტი მოსახლეობისათვის ჰაერის დაბინძურების ჯანმრთელობაზე უარყოფითი ზემოქმედების შესახებ. მოქალაქეებს მიეწოდათ ინფორმაცია ქალაქებში უსაფრთხო და ჯანმრთელობისათვის სასარგებლო ფეხით სიარულისა და ველოსიპედით მგზავრობის უპირატესობის შესახებ, რომელიც ათავისუფლებს დამატებითი ხარჯებისაგან და ასევე არის რეგულარული ფიზიკური აქტივობა.
- სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ მომზადდა და ვებ-გვერდზე განთავსდა მასალები ტრანსპორტის, ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვის პან-ევროპული პროგრამის შესახებ.

5.2.1 თბილისის ავტომატური მონიტორინგის ქსელის მონაცემების ონლაინ რეჟიმში ვებ-გვერდზე განთავსება.

- ქ. თბილისში განთავსებული ავტომატური სადგურებიდან მიღებული მონაცემები ყოველდღიურად ქვეყნდება ვებ-გვერდზე: www.nea.gov.ge.
- დასრულდა მუშაობა აღნიშნული ინფორმაციის ონლაინ რეჟიმში მოსახლეობისთვის ადვილად გასაგები ჰაერის ხარისხის ევროპული ინდექსის საშუალებით მიწოდების უზრუნველსაყოფად და 2019 წლიდან ამოქმედდა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის პორტალი air.gov.ge

5.2.2 სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა შესრულების მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება.

- მომზადდა სახელმწიფო პროგრამის პირველი ანგარიში შემდეგი საანგარიშო პერიოდისთვის: 2017 წლის ივლისი - 2018 წლის ივლისი.